

Sygn. akt I C 1043/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Aleksandra Konkel

Protokolant: (...)

po rozpoznaniu w dniu 5 stycznia 2017 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) im. F. S. w G.

przeciwko W. S.

o zapłatę

1. zasądza od W. S. na rzecz (...)im. F. S. w G. kwotę 2.836,58 zł (słownie: dwa tysiące osiemset trzydzieści sześć złotych pięćdziesiąt osiem groszy) wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego (...) w stosunku rocznym, liczonymi od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że wysokość odsetek nie może przekraczać dwukrotności ustawowych odsetek za opóźnienie;
2. umarza postępowanie w pozostałym zakresie;
3. zasądza od W. S. na rzecz (...) im. F. S. w G. kwotę 4.000 zł (cztery tysiące złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1043/16

UZASADNIENIE

Powód, (...)im. F. S. w G., w elektronicznym postępowaniu upominawczym domagał się zasądzenia od pozwanej W. S. kwoty 31.659,44 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy(...) od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód podniósł, że udzielił pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 35.000,00 zł na podstawie umowy z dnia 31 października 2013 r. Zgodnie z umową pożyczka miała być zwrócona w miesięcznych ratach. Dnia 13 listopada 2014 r. pożyczkobiorca zmarł, a poręczyciel (pозwana) nie uregulował powstałych zaległości. Zgodnie z Regulaminem udzielania Kredytów i P. w (...) roszczenie o zwrot pożyczki stało się wymagalne z dniem ustania członkostwa pożyczkobiorcy, a takie ma miejsce w chwili śmierci. Zdaniem powoda ma on prawo do naliczenia odsetek karnych od całości niespłaconego kapitału pożyczki również po dniu wymagalności zadłużenia.

Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2015 r. Referendarz sądowy Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty.

Po przekazaniu sprawy do Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku, sąd ten, nakazem zapłaty z dnia 22 marca 2016 r. wydanym w sprawie I Nc 1576/15, orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Od nakazu zapłaty pozwana wywiodła sprzeciw, zaskarżając go w całości i domagając się oddalenia powództwa w całości na koszt powoda. Zdaniem pozwanej, powództwo zostało wytoczone przedwcześnie, bowiem pożyczkobiorca A. S., która zmarła przed całkowitą spłatą zadłużenia, pozostawiła spadkobierców, na wniosek których obecnie toczy się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku. W toku procesu, pozwana wyrażała pogląd, że nie ma powodów, by żądać od poręczycieli natychmiastowej spłaty pożyczki po śmierci dłużnika głównego skoro w momencie udzielania pożyczki powód zgodził się na spłatę zadłużenia w 120 ratach. Ów harmonogram dotyczy zatem spadkobierców zmarłego pożyczkobiorcy oraz poręczycieli. Wymagalność roszczenia wynikająca ze śmierci członka (...) nie powinna stanowić podstawy wymagalności roszczenia wobec pozwanej. Pozwana wskazała również, iż nie dała podstaw do wytoczenia powództwa, zatem nie powinna być obciążona kosztami postępowania w tym kosztami zastępstwa procesowego, zwłaszcza w sytuacji, gdy spadkobiercy pożyczkobiorcy zadeklarowali zamiar spłaty powstałego zadłużenia.

Pismem z dnia 13 października 2016 r., wobec zapłaty części należności objętej żądaniem pozwu już po wytoczeniu powództwa, powód ograniczył powództwo i wniósł o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kwoty 2.836,58 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu(...) od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że zasądzone odsetki umowne nie mogą przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie oraz cofnął żądanie pozwu ponad sprecyzowane powyżej kwoty, zrzekając się roszczenia w tym zakresie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. była członkiem (...) poprzednika prawnego powoda, od dnia 7 kwietnia 2003r.

/bezsporne, nadto dowód: deklaracja członkowska, k. 28-28v/

W dniu 31 października 2013 r. (...) im. (...) z siedzibą w G. zawarła z A. S. (...) nr (...), na podstawie której udzieliła jej pożyczki w wysokości 35.000,00 zł na okres od 31 października 2013 r. do 25 lipca 2022 r. Pozwana W. S. poręczyła spłatę należności z umowy pożyczki. Zgodnie z punktem 21 umowy, roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosi czterokrotność stopy (...).

/bezsporne, nadto dowód: umowa pożyczki, k. 17-19v/

Integralną część umowy stanowił (...) i P. (...)

Zgodnie z § 34. regulaminu spłatę należności z tytułu pożyczki (...) zalicza w pierwszej kolejności na pokrycie odsetek i kosztów, a dopiero dalszej kolejności na kapitał pożyczki.

Zgodnie z § 35. regulaminu w razie ustania członkostwa, w tym w przypadku śmierci pożyczkobiorcy roszczenie o zwrot pożyczki staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa.

/dowód: (...)i P. (...) k. 20 – 21v./

Pożyczkobiorca, A. S. zmarła w dniu 13 listopada 2014 r.

/bezsporne, nadto dowód: kopia odpisu skróconego aktu zgonu, k. 22/

Do dnia śmierci, A. S. dokonała 14 wpłat na łączną kwotę 6646,75 zł.

/bezsporne, nadto dowód: rozliczenie wysokości zadłużenia, k. 45-45v/

Pismem z dnia 3 czerwca 2015 r., doręczonym pozwanej 10 czerwca 2015 r. powód wezwał pozwaną jako poręczycielkę do natychmiastowej zapłaty kwoty, wynikającej z udzielonej zmarłej A. S. pożyczki, która na dzień 14 czerwca 2015 r. wynosiła 31.519,54 zł. Pozwana nie uregulowała należności.

/bezsporne, nadto dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty wraz z (...), k. 23 – 24v/

Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 9 czerwca 2016 r. w sprawie XIII Ns 1798/15 spadek po zmarłej A. S. nabyli brat M. W., bratanek D. W. oraz bratanek L. W..

/bezsporne/

Jeszcze przed zakończeniem postępowania spadkowego, spadkobiercy kontaktowali się z powodem celem ustalenia wysokości zadłużenia po A. S., deklarując wolę jego spłaty, jednak do czasu stwierdzenia nabycia spadku nie uzyskali od wierzyciela żadnych informacji o długu. Po zakończeniu postępowania spadkowego, spadkobiercy dokonali częściowej spłaty zadłużenia, przy czym wpłata została zaliczona na odsetki oraz na kapitał. Na dzień 3 października 2016 r. do zapłaty pozostała kwota 2.836,58 zł tytułem należności głównej.

/dowód: raport spłaty na dzień 03/10/2016, k. 92; zeznania świadka D. W., k. 114-116/

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny był w zasadzie bezsporny, tym niemniej Sąd ustalił go na podstawie dołączonych do sprawy dokumentów, których autentyczność i prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron, jak również nie budziła wątpliwości Sądu. Podstawa ustaleń Sąd uczynił również zeznania świadka D. W., uznając je za wiarygodne.

W piśmie z dnia 13 października 2016 r. powód ograniczył powództwo i wniósł o zasądzenie kwoty 2.836,58 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu (...) od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że zasądzone odsetki umowne nie mogą przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie oraz cofnął żądanie pozwu ponad sprecyzowaną powyżej kwotę i zrzekł się roszczenia w tym zakresie. Cofnięcie powództwa spowodowane było spłatą zadłużenia, w części objętej cofnięciem, przez spadkobierców pożyczkobiorcy.

W myśl art. 203 § 1 kpc, pozew może być cofnięty bez zgody pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeśli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Zgodnie natomiast z treścią art. 355 § 1 kpc, sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeśli powód cofnął pozew ze skutkiem prawnym. Mając na uwadze powyższe na mocy powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w pkt 2 wyroku.

Wobec częściowego cofnięcia powództwa, sporem objęta była kwota 2.836,58 zł wraz z odsetkami. Pozwana podnosiła, iż kwota pożyczki nie powinna stać się wymagalna po śmierci pożyczkobiorczyni, a nadto, iż powód powinien dochodzić swojego roszczenia od spadkobierców zmarłej A. S..

Powód wywodził swoje roszczenie wobec W. S. z faktu poręczenia przez nią pożyczki zaciągniętej przez A. S.. Zgodnie z art. 876 § 1 kc przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Z powyższego przepisu wynika, że umowa poręczenia jest umową jednostronnie zobowiązującą, ponieważ stanowi zobowiązanie tylko jednej strony, jaką jest poręczyciel. Poręczyciel zobowiązuje się zatem osobiście wobec wierzyciela wykonać zobowiązanie, jeżeli nie zostanie ono wykonane przez dłużnika. W myśl zaś art. 881 kc, w braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny. Tym samym, wraz z nadejściem wymagalności wierzytelności to do wierzyciela należy wybór od którego ze współdłużników solidarnych będzie dochodził spełnienia świadczenia.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt sprawy niniejszej stwierdzić należy, iż bez znaczenia pozostawał fakt, iż zmarła pożyczkobiorczyni pozostawiła spadkobierców oraz że w momencie wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie toczyło się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej A. S.. Bez znaczenia dla odpowiedzialności pozwanej, jako dłużnika solidarnego, była również deklaracja spadkobierców co do zamiaru spłaty długu. Poręczając umowę pożyczki pozwana musiała bowiem liczyć się z obowiązkiem jej spłaty na wypadek niewywiązania się ze

zobowiązania przez A. S.. Wierzyciel nie musiał wprawdzie pozywać poręczycielki, mając zapewnienie spadkobierców, co do spłaty należności, tym niemniej miał do tego prawo i z prawa tego skorzystał.

Pozwana wskazała również, iż zaciągnięta przez zmarłą A. S. pożyczka nie powinna stać się natychmiast wymagalna, w stosunku do niej, w momencie śmierci pożyczkobiorcy. Powołała się przy tym na treść orzeczenia Sądu Okręgowego w Zamościu w sprawie I Ca 154/09, z którego wynikało, iż do umowy poręczenia nie mają zastosowania przepisy statutu (...) o przyczynach ustania członkostwa, albowiem poręczający nie jest członkiem spółdzielni. Sąd w składzie orzekającym w sprawie niniejszej stanowiska pozwanej nie podziela. W pierwszej kolejności wskazać należy na przepisy ustawy z dnia 16.09.1982 r. prawo spółdzielcze oraz ustawy z dnia 05.11.2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo kredytowych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1910). Stanowią one, że zmarłego członka wykreśla się z rejestru członków spółdzielni ze skutkiem od dnia, w którym nastąpiła śmierć (ar. 25 ustawy prawo spółdzielcze), natomiast w razie ustania członkostwa, roszczenie o zwrot pożyczki lub kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa (...) (...). Zapis taki posiadał również(...) i P. (...) i obowiązywał on pożyczkobiorczynię jako członka Spółdzielni. Jakkolwiek pozwana nie jest członkiem (...) i zapisy regulaminu do niej się nie odnoszą, podlega regulacjom wynikającym z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, zawartych w powołanych wyżej ustawach. Skoro zaś skutkiem śmierci członka Kasy jest wykreślenie go z rejestru członków, co pociąga za sobą postawienie w stan wymagalności roszczenia o zwrot pożyczki, to należy stwierdzić, iż pozwana, jako dłużnik solidarny, zobowiązana jest to świadczenie spełnić. Owa natychmiastowa wymagalność roszczenia dotyczyć bowiem musi innych niż zmarły pożyczkobiorca, osób zobowiązanych do spłaty. Zdaniem Sądu, gdyby zamiarem ustawodawcy było nieobjęcie powyższą regulacją sytuacji wykreślenia pożyczkobiorcy z rejestru członków spowodowanego śmiercią, to znalazło by to odzwierciedlenie w treści powołanych przepisów.

Z przytoczonych względów uznawszy żądanie pozwu za uzasadnione, orzeczono jak w punkcie 1 sentencji. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie przepisów art. 481 § 1 i 2 kc w zw. z art. 353¹ kc, zgodnie z którymi strony, na zasadzie swobody zawierania i kształtowania stosunku prawnego, mają możliwość określenia w umowie wymiaru odsetek na dowolnym poziomie. Wysokość odsetek została ustalona na wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym. Zgodnie z regulaminem (...), dokonywane przez pożyczkobiorców wpłaty są zaliczane przede wszystkim na pokrycie odsetek i kosztów, a dopiero w dalszej kolejności na kapitał pożyczki. Uiszczone przez spadkobierców do dnia 3 października 2016 r. kwoty zostały zatem zaliczone przez powoda na poczet spłaty odsetek karnych naliczonych od pożyczki, a pozostała część uiszczonych kwot – na spłatę należności głównej. Zatem zasadnym było zasądzenie odsetek od dnia następującego po spłacie przez spadkobierców części należności, tj. od 4 października 2016 r. od pozostającej do spłaty kwoty kapitału. Z uwagi na brzmienie art. 359 § 2¹ wysokość zasądzonych odsetek umownych została ograniczona poprzez wskazanie, iż nie może ona przekraczać dwukrotności ustawowych odsetek za opóźnienie (odsetek maksymalnych).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Wprawdzie powództwo w znacznej części zostało cofnięte wobec zaspokojenia wierzyciela, jednakże, jak wykazano wyżej, było ono zasadne w całości w dacie jego wniesienia. Stąd też należy uznać pozwaną za stronę przegrywającą proces w całości. Pozwana musiała liczyć się z koniecznością spłaty należności, a powód nie może ponosić negatywnych konsekwencji działania zgodnie ze swoimi uprawnieniami. Z tych względów kosztami procesu poniesionymi przez powoda Sąd obciążył pozwaną. Na koszty te składały się: kwota 1.583 zł tytułem opłaty sądowej, koszty zastępstwa procesowego ustalone na kwotę 2.400 zł stosownie do §6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), znajdującego zastosowanie w niniejszej sprawie zgodnie z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) – wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, w sumie 4.000,00 zł.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)